

Příroda a její „ničení“ / Člověk a „příroda“

Co vlastně znamenají slova, že současná věda se vysokou měrou podílí na narušování a ničení přírody (jak se to často ozývá)? Cožpak věda narušuje přírodní „zákony“? Je člověk nepřírodní tvor („nepřirozené zvíře“)? Odkud se pak bere jeho ne-přírodnost a proti-přírodnost, event. nepřirozenost a protipřirozenost? Je člověk „produktem“ nějakého nefungování přirozenosti, přírody nebo přírodních „zákonů“? Zejména však: neznáme už nepřehledné množství případů (a většinou dobře dokumentovaných nebo přinejmenším velmi plausibilně interpretovaných), kdy „příroda“ ničí své vlastní výtvořky resp. sama sebe? Tak např. poměrně brzo po Velkém Třesku „příroda“ dala zrod částicím a prvním atomovým jádrům, převážně vodíku s trochou helia, a jen naprosto výjimečně jádrům některých těžších prvků. A brzo se jí to znelíbilo a začala ta nejlehčí jádra „likvidovat“ a z jejich stavebních prvků budovat prvky těžší (a to za pomoci gravitace – rovněž přírodní!). Metoda vytváření – „produkování“ – těžších jader měla ovšem také vedlejší – a to mimořádně ničivé! – účinky: kvanta již vytvořených atomů se při hroucení hvězd (a celých center galaxií) ztratila do „černých děr“. To je nepochybný doklad toho, jak „příroda“ dokáže ničit (při nejmenším vážně poškozovat) samu sebe. Takže se ukazuje, že k takovému ničení „přírody“ vůbec není zapotřebí nějakého aktéra, např. člověka. A navíc ten aktér je vlastně také produktem přírody – a pokud něco z přírody opravdu „ničí“, je to jen jeden ze způsobů, jak „příroda“ ničí samu sebe. – Chceme-li se těmto závěrům vyhnout, musíme revidovat celý svůj přístup ke skutečnosti a k tzv. „přírodě“, tj. musíme zcela jinak chápat skutečnost, přírodu a vůbec svět, a zejména člověka a jeho postavení ve světě (a na světě), jeho místo ve skutečnosti a jeho vztah k oné tzv. „přírodě“.

(Písek, 070910-2.)